

Kůrovec netrápí jen Lesy ČR, ale i soukromé vlastníky

<https://www.adol.cz/blog-kurovec-netrapi-jen-lesy-cr-ale-i-soukrome-vlastniky/>

Lesy v České republice **pokrývají 34% rozlohy** země a z více jak 2,5 mil. ha lesů patří zhruba **20% soukromým vlastníkům**. Stát vlastní asi 60% výměry lesů (Lesy ČR hospodaří na zhruba 50%), nicméně letošní kalamita, kterou má na svědomí kůrovec, se týká všech. Poté co náš klient obdržel výzvu od Městského úřadu, odboru životního prostředí, ke zpracování kůrovcového dříví pod hrozbou pokuty, rozhodl jsem se toto téma blíže zpracovat. Zajímalo mě, jaké má dnes vlastník práva a povinnosti při vlastnictví lesa.

Les je úžasné místo, kde rádi odpočíváme, kam chodíme na houby, jezdíme na kola a nabíráme energii. Les můžete i vlastnit s cílem, že budete mít dříví do krbu, místo pro rekreaci nebo jen tak - pro radost. S vlastnictvím jsou ale vždy spojeny i povinnosti a někdy i starosti. V případě lesů je to například péče a udržování funkcí lesů, které patří do přírodního bohatství státu a z hlediska životního prostředí plní další funkce.

Vlastnictví lesů nemusí být tak romantická záležitost, zejména pokud se vás o tento majetek snaží někdo připravit. Ať už je to zloděj nebo kůrovec. Jaké jsou tedy základní povinnosti vlastníků lesů, jak se o les pečuje a jak je to s tím kůrovcem nebo krádeží dřeva? Zaměřil jsem se na pravidla pro drobné vlastníky do 50 ha.

Legislativa a terminologie

Tuto problematiku upravuje zejména **Lesní zákon č. 289/1995 Sb.**, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášek. Zákon říká co les je a co není, proč a jak bychom měli lesy chránit, jak v lesích hospodařit, stanovuje dozorové orgány, určuje práva a povinnosti vlastníků a správců, stanovuje pokuty atd.

Ohlašovací povinnost

V uvedeném zákoně §12 mě zaujala ohlašovací povinnost. Pokud jste vlastníky lesa nebo se jím stanete a rozhodnete se jej pronajmout (pacht), podnajmout (podpacht) nebo vypůjčit na dobu kratší 5ti let, musíte tuto skutečnost oznámit do 30 dnů příslušnému orgánu státní správy. Ten se také vyjadřuje k případné žádosti o dělení lesních pozemků s výměrou pod 1 ha.

Lesní hospodářské osnovy (LHO)

Lesní hospodářské osnovy se zpracovávají zpravidla **na 10 let** a slouží ke zjištění stavu lesa a také pro výkon lesní správy. Slouží pro **vlastníky do 50 ha** a jejich **zpracování platí stát**. S výměrou do 3 ha lze dokonce hospodařit úplně bez osnov. LHO obsahují informace o složení dřevin, stáří, zakmenění a mnoho detailních informací. Určují plán zásahů jako jsou prořezávky, probírky, těžba. Závazně je nutné se

LHO řídit po protokolárním převzetí těchto osnov. Důležité je si pamatovat, že maximální celková výše těžeb (celkové množství dříví, které můžete vytěžit) je nepřekročitelná a započítává se do ní i těžba nahodilá (do 3 kubíků na 1 ha).

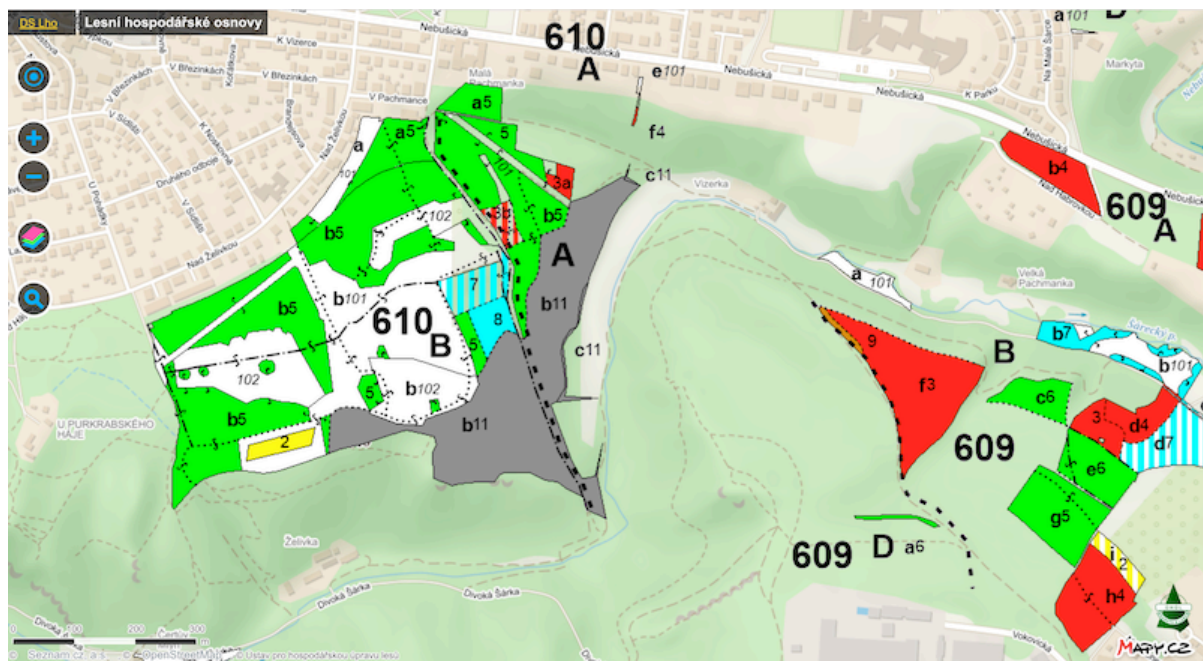
Odborný lesní hospodář (OLH)

V lese se musí hospodařit v součinnosti s lesním hospodářem, což je pověřená **licencovaná osoba, která zabezpečuje odbornou úroveň**. Poradí vám s hospodařením, doporučí co a jak dělat, měl by poradit s komunikací s úřady. De facto hlídá les, určuje vlastníkům jak se o něj správně starat a dohlíží na plnění úkolů z lesních osnov. Kdo je lesním hospodářem byste se měli mimo jiné dozvědět i u orgánů správy lesů.

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL)

Tento název si zapamatujte, stejně jako zkratku. Na stránkách www.uhul.cz se dozvíte, že jde o organizaci spadající pod Ministerstvo zemědělství a zejména vede centrální databázi s informacemi o lesích ČR, lesním hospodářství a myslivosti. Na stránkách úřadu také můžete najít lesní plány a osnovy menších vlastníků. Dozvíte se zde spoustu zajímavých informací, aniž byste museli na konkrétní úřady.

Přikládám ukázkou mapy jednoho z území na okraji Prahy, kde při kliknutí na konkrétní barevně vyznačený pozemek dojde k rozbalení detailu (druhý obrázek).

Oddělení: 610	Plocha: 31,26	LHC: 117801	Platnost: 01.01.2014-31.12.2023	Majitel:																						
Dílec: B	Plocha: 24,23	Název: LHO Praha	LS(LZ): LHO PRAHA, Zbraslav																							
Porost: b	Plocha: 22,82	Kategorie/překryv:	32c	Zvl.st.:	21 LO: 17 Pásmo ohrožení: C OLH: Úsek: 1																					
Popis porostu: v J části RBC.PP Sárka - Lysolaje.																										
Porok: 5	Plocha: 7,82	LT: 2H1	Lesní úřad:	Kód k.ú.: 729418	Název k.ú.: Vokovice																					
Popis porostní skupiny: 13 částí; vtr.: BR,HB,DBC,OR, TR,JS,JIV; v podrostu keře, LP,KL,TR																										
Etáž: 5	Parc. plocha etáže: 7,82	Skut. plocha etáže: 7,82	Kód majetku: 10701820	Model. lž. %: 0	Obmětlí/obnovní doba: 110/30 % MZD:																					
HS	Věk	Zakm.	Dřevina	Zastoupení (%)	Výštní tloušťka (cm)	Sířediní výška (m)	Objem st. kmene (m ³ b.k.)	AVB	RVB	Gen. klas.	Poškození Druh	10%	limsa	Zásoba (m ³ b.k.) na 1 ha		Celkem		Těžba výchovná		Těžba obnovní		Profesivky		Zakm.		
4243	43	10	BO	36	19	17	0,19	24	3				0	81	636					85	0					Celkem

Orgány státní správy lesů

Nejvíce asi budete komunikovat s **obcemi s rozšířenou působností**. Tyto úřady vedou evidenci lesních hospodářských osnov, dohlíží na výkon správy, určují pokuty, přiznávají náhrady, vydávají zákazy a udělují povolení. Zde si také můžete požádat o vydání osnov a zjistit, kdo je lesní hospodář. Nadřízenými orgány může být pak Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí nebo kraj.

Úřední výzva

Po krátkém úvodu do problematiky se již dostávám k případu našeho klienta. Klient vlastní les, který napadl kůrovec. Protože šlo o malou výměru lesa, který pořídil spolu s rodinným domem v dražbě, správu moc neřešil. Až teprve na výzvu Městského úřadu, odboru životního prostředí začal zjišťovat jak moc se ho daná věc týká a co mu hrozí.

Pro názornost uvádím text dopisu:

Výzva ke zpracování kůrovcového dříví

Městský úřad ....., odbor životního prostředí, věcně a místně příslušný orgán státní správy lesů, podle § 48 odst. 1 písm. o) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen lesní zákon),

vyzývá

vlastníka pozemku ..... v k.ú. XXXX, pana XXXXXX, narozeného XX.X.XXXX, bytem XXXXXXX, ke zpracování kůrovcového dříví, v množství cca 15 m³ na uvedeném pozemku.

Nejpozději do čtrnácti kalendářních dnů od obdržení této výzvy je nutné veškeré uvedené kůrovcové dříví zpracovat a asanovat odvozem.

Vlastník lesa je povinen v lese hospodařit tak, aby jeho činností nebyly ohroženy lesy sousedních vlastníků. To platí i v případě, že se les nachází na pozemku, který není v evidenci katastru nemovitostí veden jako lesní pozemek.

Pokud bude zjištěno, že nedošlo k nápravě zjištěného stavu, bude zahájeno řízení o uložení opatření v souladu s § 51 odst. 1 lesního zákona, popřípadě o uložení pokuty dle § 54 odst. 1 písm. d) lesního zákona.

Asi zde není nutné uvádět, že klientovým záměrem nebylo poškodit vlastníky sousedních pozemků nebo dokonce nečinností přispět k rozšíření kůrovcové kalamity. Jen byl překvapen výzvou samotnou a zejména krátkým termínem ke splnění tohoto úkolu. Navíc ne každý vlastník lesa má technické vybavení a v tomto případě 15 m³ nevyřešíte kolečkem a ruční pilkou.

Pravomoci úředníků

Pokud se podíváme do lesního zákona, tak je docela "vtipné", že §54 odst. 1 písm. d) říká, že uložena může být pokuta tomu kdo: "zneužije údajů plánů nebo osnov, lesní hospodářské evidence nebo inventarizace lesů". Zde se asi úřednice spletla, protože teprve písmeno e) ukládá pokutu tomu, kdo: "nesplní opatření uložená rozhodnutím orgánu státní správy lesů vydaným podle tohoto zákona."

Obecně se **přestupky** dělí na ty méně závažnější s pokutou **do 100 tis. Kč** a ty **závažnější** s pokutou **do výše 1 mil. Kč**. Pro ty, kteří zvažují lesní těžbu mimo zákonem stanovené lhůty zde uvádím, že §54 odst.2, písm b) na takový přečin myslí právě uvedenou vyšší sazbou (cituji) a lze tak pokutovat toho, kdo:

b) provede těžbu nad rámec schváleného plánu či protokolem o převzetí převzaté osnovy, nebo provede jinou těžbu v rozporu s tímto zákonem, zejména provede neoprávněně těžbu v množství překračujícím 3 m³ na 1 ha lesa za kalendářní rok, anebo provede bez povolení orgánu státní správy lesů mýtní úmyslnou těžbu v porostu mladším než 80 let.

Odvoz dříví

Klient se nakonec rozhodl dříví zpracovat sám a měl výhodu, že les byl v sousedství lesní cesty. Zákon ale pamatuje i na to, když není přímo k lesu zajištěn přístup. To si u investování do domů a bytů ani neumíme představit, ale v rámci investic do zemědělské půdy a lesů, je to běžná věc.

K tomu §34 říká, že: "Přiblížování, uskladnění a odvoz dříví (dále jen "lesní doprava") musí být prováděny tak, aby nedocházelo k nepřiměřenému poškození lesa a ostatních pozemků." Zákon dovoluje, že je možné pro výkon svých povinností využít i pozemky jiných vlastníků, ale jen v odůvodněných případech na nezbytnou dobu, v nezbytném rozsahu, ve vhodné době a za náhradu. Navíc zde pořád hrozí odpovědnost za vzniklé škody, které by vlastníkově způsobil. Tento zásah do cizích práv je ale možný pouze po dohodě s vlastníkem pozemku, přes který chcete odvoz provádět.

Následné zalesnění

Zdálo by se, že vytěžením napadeného dříví a odvezením z lesa starost končí. Pokud ovšem takovou těžbou vznikne "holina" (zjednodušeně větší nezalesněný prostor), pak §31 odst. 6 vlastníkově ukládá, že **do 2 let musí les opět obnovit - provést výsadbu**.

Reprodukční materiál (semena, sazenice atd.) lesních dřevin se využívají ze stejné nebo odpovídající přírodní lesní oblasti a z odpovídající nadmořské výšky. Nákup je možno

uskutečnit pouze od licencovaného dodavatele a musí být opatřen řádně vyplněným průvodním listem a průvodním štítkem. Evidence se uchovává 10 let. Více v §29.

Závěr

Příběh našeho klienta měl šťastný konec, pokud ale ignoruji fakt, že byl jeho les napaden kůrovcem. Stejně tak jako kůrovec, vás v dnešní době o les (resp. dříví) může připravit ještě větší škůdce a to je “zloděj”. Bohužel je zcela běžné, že přijdete do svého “lesa” a zjistíte, že už máte “mýtinu”. Nejenom, že po 80-100 letech pěstění a starostí nemáte žádné dřevo, ale navíc máte povinnosti spojené se zalesněním. K tomuto tématu se v budoucnu ještě vrátím.

Abych ale nekončil negativně, tak snad jeden drobný postřeh na závěr. Zdá se mi, že dřevo voní a hřeje v krbu z vlastního lesa víc, než z lesa cizího.